

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/8/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2112211309
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 03. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2112211309.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Fedora Benku a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Renáty Gavalcovej v právnej veci starostlivosti súdu o maloletého P. W., nar. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, dieťa rodičov: otec - D. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XX, A. a matka - Ing. L. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XX, A., zastúpená JUDr. Luciou Sukopovou, advokátkou, Františkánska 5, Trnava, o zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, o odvolaní otca dieťaťa proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 21. novembra 2013, č.k. 16P/36/2013-212, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvého stupňa zamietol návrh otca dieťaťa na zmenu výchovného prostredia maloletého P., na základe ktorého mal byť maloletý zverený do striedavej osobnej starostlivosti rodičov. O trovách konania súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 24 ods. 2 a § 26 Zákona o rodine, keď z vykonaného dokazovania - svedeckých výpovedí, správy referátu kolízneho opatrovníka i znaleckého posudku mal za preukázané, že doposiaľ upravený styk otca s maloletým sa riadne realizuje a maloletý má s otcom dobrý vzťah. Z výpovede svedka W. vyplýva, že maloletý je citovo naviazaný na matku a toto tvrdenie sa súdu javí vzhľadom na vek maloletého ako hodnoverné. Tým súd nespochybňuje vzťah maloletého k otcovi. Je však prirodzené, ak maloleté dieťa v tomto veku prejavuje svoje pocity viac voči matke. Takisto je potrebné konštatovať, že časté stretávanie otca s maloletým je na jeho prospech. Skutočnosť, že maloletý počas úpravy styku trávi čas so starou matkou, síce nie je na jeho neprospech, avšak súdom bol upravený styk otca s maloletým práve za účelom stretávania sa otca s maloletým a pokiaľ má tento tráviť čas aj so starou matkou, malo by sa tak stať za súčasnej prítomnosti otca, pretože práve za tým účelom /aby dieťa trávilo čas s otcom, s ktorým nežije v spoločnej domácnosti/ bol styk upravený. Vzhľadom na skutočnosť, že matka žije v spoločnej domácnosti s rodičmi, je potom zrejme, že so starými rodičmi z jej strany maloletý trávi viac času. Tieto okolnosti však nie je možné za danej situácie porovnávať. Z výpovede svedka W. tiež vyplýva, že maloletý sa bráni styku práve v období, keď si je vedomý toho, že tento čas nestrávi s otcom, a teda táto skutočnosť nasvedčuje tomu, že maloletý sa síce nebráni návšteve starej matky, ale chce sa stretávať predovšetkým s otcom. Pokiaľ otec namieta svoje pracovné povinnosti, táto skutočnosť nie je dôvodom na zmenu úpravy práv a povinností, ale prípadným dôvodom zmeny úpravy styku. Navyiac i v čase poslednej úpravy styku mu boli okolnosti ohľadne jeho pracovných povinností známe. Svedkyňa Y. takisto potvrdila, že v čase

úpravy styku je maloletý s ňou alebo starou matkou - bez prítomnosti otca. Skutočnosť, že maloletý sa v rodine otca adaptoval, nie je v jeho neprospech, znova však treba uviesť, že v čase upraveného styku má tento čas tráviť maloletý v prítomnosti otca. Zo znaleckého posudku i správy referátu vyplýva, že striedavá starostlivosť by nebola na prospech maloletého, ktorý súčasnú situáciu zvláda bez problémov, a teda by sa jednalo len o iné intervaly, ktoré maloletý vzhľadom na vek nevníma. S týmto tvrdením sa súd nemôže celkom stotožniť, pretože maloletý v súčasnosti zvláda situáciu, kedy nie je nepretržite sedem dní bez matky a práve z dôvodu, že súčasný stav mu vyhovuje, nebolo by vhodné terajší stav v súčasnosti meniť. Z ust. § 24 ods. 2 Zákona o rodine je podľa názoru súdu prvého stupňa zrejme, že pokiaľ nedôjde k dohode rodičov o striedavej osobnej starostlivosti, rozhodnutie súdu prichádza do úvahy len v prípade, že obaja rodičia žiadajú zverenie dieťaťa do svojej starostlivosti. O taký prípad sa v danej veci nejedná. Maloletý bol právoplatným rozhodnutím súdu zverený do osobnej starostlivosti matke a otec sa domáha nariadenia striedavej osobnej starostlivosti, nie zverenia maloletého do osobnej starostlivosti. Nie je teda splnená jedna zo základných podmienok, ktoré musia byť splnené súčasne. To je jeden z dôvodov zamietnutia návrhu. Ďalším dôvodom zamietnutia návrhu je skutočnosť, že od poslednej úpravy nedošlo k podstatnej zmene pomerov. Otec svoj návrh odôvodňuje tým, že sa chce podieľať na výchove maloletého, ktorý má k nemu dobrý vzťah. Tento vzťah nebol namietaný a sporný ani v predchádzajúcom konaní. V pôvodnom konaní bol upravený styk otca s maloletým, ktorý bol v pomerne veľkom a dostatočnom rozsahu v záujme maloletého i vzťahu otca s maloletým. Otec má teda možnosť dostatočne sa podieľať na výchove maloletého. Nie je pritom sporné, že upravený styk sa i riadne realizuje. Otec však nepreukázal žiadne zásadné skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zmenu rozhodnutia, teda nepreukázal podstatnú /resp. žiadnu/ zmenu pomerov. V konaní nebolo preukázané, že súčasný stav nezabezpečuje najpriaznivejšie podmienky na zdarný vývoj dieťaťa. Pre zmenu rozhodnutia je potrebné zistiť takú závažnú zmenu pomerov, ktorá by prispela k riadnej výchove dieťaťa a nemala by vplyv na stabilitu výchovného prostredia. Takéto skutočnosti v konaní zistené neboli, styk otca s maloletým sa riadne realizuje a pracovné dôvody otca /ktoré boli dané aj v čase poslednej úpravy/ nie sú takým dôvodom na zmenu pôvodného rozhodnutia. Dôvody, ktoré otec udáva, sú prípadným dôvodom na zmenu úpravy styku. V danom prípade neboli zistené žiadne také okolnosti, ktoré by odôvodňovali podstatnú zmenu pomerov, ani skutočnosti, pre ktoré by striedavá starostlivosť bola výlučne v záujme maloletého. Predovšetkým však bolo potrebné návrh posudzovať v zmysle § 24 ods. 2 Zák. o rodine, v zmysle ktorého nebola splnená zákonná podmienka na striedavú starostlivosť - „ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem“. O taký prípad /kedy by sa otec domáhal zverenia maloletého do svojej osobnej starostlivosti, a teda práve v tomto smere zmeny pôvodného rozhodnutia/ však nešlo. Z uvedených dôvodov súd návrh ako nedôvodný zamietol. O trovách konania rozhodol súd podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O. s. p.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie otec dieťaťa, ktorý navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a jeho návrhu vyhovieť. Uviedol, že je spôsobilý maloletého vychovávať a má záujem o jeho osobnú starostlivosť, pričom sa nestotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa. Poukázal na tú skutočnosť, že na základe posudku znalca PhDr. Kamila Činovského bolo zo strany znalca uvedené, že striedavá starostlivosť oboch rodičov je vhodná, pričom by mohla byť realizovaná v týždenných intervaloch tak, ako to on navrhol. Pre maloletého je oveľa priaznivejší cyklický režim, ktorý zodpovedá aj školskému režimu, pričom uviedol, že maloletý by bol takýmto režimom menej stresovaný vzhľadom k tomu, že v súčasnosti maloletý v rámci týždňa neustále vozený z jednej domácnosti do druhej domácnosti a nemá tak zabezpečený systematický režim, ktorý bude potrebný aj v rámci školskej, resp. predškolskej dochádzky. Uviedol tiež, že v súčasnosti má so súčasnou priateľkou R. Y. dcéru W. W., nar. XX.XX.XXXX, pričom jeho priateľka je na rodičovskej dovolenke, a teda sa môže plne venovať aj maloletému. Poukázal na to, že medzi maloletým a jeho priateľkou je veľmi pekný vzťah a maloletý má svoju nevlastnú sestru veľmi rád. Súčasne žiadal o zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti aj z dôvodu, že sú obmedzované jeho rodičovské práva a povinnosti v bežných veciach, ktoré vyplývajú a súvisia s osobnou starostlivosťou o maloleté dieťa. Podľa jeho názoru je striedavá osobná starostlivosť v záujme maloletého, pričom matka nepredložila súdu žiadne dôkazy, ktoré by potvrdili škodlivosť striedavej osobnej starostlivosti a jej nesúhlas je podľa jeho názoru obštrukčný.

K odvolaniu otca dieťaťa sa písomne vyjadrila matka, ktorá navrhla napadnutý rozsudok z dôvodu jeho vecnej správnosti v celom rozsahu potvrdiť. Poukázala na to, že napriek tomu, že otec nijakým spôsobom nepreukázal podstatnú zmenu pomerov, ktorá by na strane maloletého, resp. jeho rodičov nastala, súd vykonal aj znalecké dokazovanie. Uviedla, že hoci znalec uviedol, že striedavá osobná

starostlivosť je vhodná, svoj názor neobhájil dostatočne ani v samotnom znaleckom posudku, ani osobne na pojednávaní, ktoré sa konalo po predložení znaleckého posudku.

K odvolaniu otca dieťaťa sa písomne vyjadril kolízny opatrovník, ktorý navrhol odvolaniu otca vyhovieť a maloletého P. zveriť do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, pričom poukázal na závery znaleckého posudku a vyjadrenie súdneho znalca na pojednávaní.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie podala v čas oprávnená osoba - účastník konania (§ 201 a § 204 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 201 a § 202 O.s.p.), postupom bez nariadenia ústneho odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania, keďže ide o konanie, ktoré bolo možné v zmysle § 81 ods. 1 O.s.p. začať i bez návrhu (§ 212 ods. 2 písm. a) O.s.p.) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny.

Predmetom konania vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 16P/36/2012 je úprava výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému P., nar. XX.XX.XXXX.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bol zamietnutý návrh otca dieťaťa na zmenu pôvodného rozhodnutia a zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti rodičov.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvého stupňa zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvého stupňa obsiahnutými v odôvodnení napadnutého rozsudku, pričom v podrobnostiach na ne odkazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Podľa § 26 Zákona o rodine ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

Úprava práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu sa uskutočňuje podľa stavu zisteného v čase rozhodovania súdu (§ 154 ods. 1 O.s.p.). Po tejto úprave však môžu nastať zmeny tak v pomeroch rodičov, ako aj v pomeroch maloletého dieťaťa, odôvodňujúce zmenu pôvodného rozhodnutia súdu (dohody rodičov) o úprave rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu. Iba zmena závažnejšieho charakteru môže byť dôvodom na takú zmenu rozhodnutia. Zmena pomerov môže spočívať v rôznych okolnostiach. Pri úvahe o tom, či sa má zmeniť rozhodnutie alebo dohoda rodičov o výkone rodičovských práv a povinností, treba mať na zreteli záujem dieťaťa na jeho riadnej výchove, pri rešpektovaní zásady stálosti výchovného prostredia. Zmena doterajšieho výchovného prostredia je preto odôvodnená najmä vtedy, keď doterajšie výchovné opatrenie urobené súdom už nezabezpečuje priaznivé podmienky pre úspešný vývoj maloletého dieťaťa. Základným predpokladom pre zmenu pôvodného rozhodnutia súdu (dohody rodičov) rodičovských právach a povinnostiach je, že od pôvodnej úpravy práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu došlo k takej zmene pomerov, ktorá zohľadňujúc záujem maloletého dieťaťa vyžaduje zmenu pôvodnej úpravy. Zmena pomerov odôvodňuje zmenu rozhodnutia o výchove maloletého dieťaťa, prípadne súdom schválenej dohody iba vtedy, ak iné okolnosti prevažujú nad požiadavkou stálosti výchovného prostredia. Záujem maloletého na riadnej výchove nemožno vidieť iba v tom, že za každú cenu treba rešpektovať vytvorený faktický stav.

Podľa § 24 ods. 2 Zákona o rodine, ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

Novela Zákona o rodine vykonaná zákonom č. 217/2010 Z.z. zaviedla do rodinného práva inštitút tzv. striedavej osobnej starostlivosti. Ide o pomerne prelomový spôsob osobnej starostlivosti o dieťa, ktorý

zohľadňuje právo obidvoch rodičov na výchovu dieťaťa. Mnohí odborníci však konštatujú, že tento spôsob osobnej starostlivosti o dieťa je v rozpore s potrebou stability výchovného prostredia dieťaťa. Neustála výmena prostredia, v ktorom dieťa vyrastá, môže mať okrem pozitívnych vplyvov spočívajúcich najmä v kontakte s obidvoma rodičmi a ich výchovným vplyvom aj negatívne vplyvy, keďže dieťa si takúto formu výchovu berie ako vzor do života a pri niektorých povahách detí sa táto nejednotnosť, resp. nestálosť prostredia môže odraziť aj na ich psychickom vývine.

Predpokladmi na rozhodnutie súdu o striedavej osobnej starostlivosti, ktoré musia byť kumulatívne splnené, sú: jednoznačný záujem dieťaťa na zverenie do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, lepšia možnosť zaistenia potrieb dieťaťa pri tomto spôsobe osobnej starostlivosti, ako pri výlučnej osobnej starostlivosti jedného z rodičov, spôsobilosť rodičov vychovávať dieťa, záujem obidvoch rodičov o osobnú starostlivosť o dieťa a súhlas aspoň jedného z rodičov so zverením dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti. Súd musí pri všetkých prípadoch rozhodovania o výkone rodičovských práv a povinností, teda nie len pri rozhodovaní o zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti, rešpektovať právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy musí prihliadať na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia, ako aj na schopnosť rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd musí dbať o to, aby sa rešpektovalo právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov, a aby sa rešpektovalo právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi.

Prvoradým hľadiskom je záujem dieťaťa, a teda predpokladom na rozhodnutie súdu o zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti je vysoká miera schopnosti dohody rodičov a nevyhnutnosť intenzívnej komunikácie týkajúcej sa potrieb maloletého dieťaťa. Rodičia sa musia vedieť dohodnúť o veciach súvisiacich so školskou dochádzkou, aj s mimoškolskými aktivitami a záujmami dieťaťa. Dieťaťu by sa striedaním osobnej starostlivosti nemal meniť okruh jeho kamarátov a blízkych osôb, aby nebolo v takýchto situáciách ďalej traumatizované. Vzhľadom na uvedené je pre rozhodnutie rozhodujúca aj vzdialenosť bydlísk rodičov a zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti nebude spravidla vhodné, pokiaľ rodičia bývajú v iných mestách, resp. vo vzdialených mestských častiach.

Schopnosť dohody rodičov súd musí zisťovať v rámci dokazovania v konaní o výkone rodičovských práv a povinností, pričom pokiaľ sa rodičia na striedavej osobnej starostlivosti nevedia dohodnúť, sú tu dôvodné pochybnosti o tom, či by výchovné prostredie založené autoritatívnym rozhodnutím súdu o zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti bolo stabilné a v záujme maloletého dieťaťa, a či by rodičia boli schopní sa následne dohodnúť na ďalších zásadných otázkach súvisiacich s osobnou starostlivosťou o dieťa.

Súd pri rozhodovaní o striedavej osobnej starostlivosti nesmie opomenúť vykonaným dokazovaním zistiť praktické súvislosti spojené s týmto spôsobom osobnej starostlivosti, teda ako by rodičia riešili presun osobných vecí dieťaťa z domácnosti jedného rodiča do domácnosti druhého rodiča, ako by boli vybavené obidve domácnosti, či by malo dieťa v obidvoch domácnostiach nevyhnutné veci, napr. ošatenie, hračky, počítač a pod., a či je bytová situácia obidvoch rodičov vôbec vhodná. Nutnosť pravidelného sťahovania množstva vecí maloleté dieťa vníma mimoriadne negatívne

Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že v prejednávanej veci nie sú splnené podmienky pre zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti rodičov. Bolo potrebné prihliadnúť na to, že od ostatného rozhodnutia súdu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, ku ktorej došlo rozsudkom súdu prvého stupňa č.k. 26C/138/2010-66 zo dňa 03.12.2010, nedošlo k takej podstatnej zmene pomerov, či už na strane rodičov, alebo maloletého dieťaťa, ktorá by odôvodňovala zmenu predchádzajúceho rozhodnutia.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O.s.p. z dôvodu vecnej správnosti potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p., podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ktoré sa mohlo začať i bez návrhu.

Senát krajského soudu uvedený rozsudek přijal poměrem hlasů 3:0, tedy jednohlasně.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku odvolání není přípustné.